

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: "Makroiqtisadi tənzimləmə" fənni "İqtisadiyyatın tənzimlənməsi" ixtisasında magistratura səviyyəsində tədris olunan əsas fənlərdən biridir. İqtisadi proseslərin makroiqtisadi tənzimlənməsi istiqamətlərinin öyrənilməsi və bazar iqtisadiyyatının tələblərinə uyğun olaraq makroiqtisadi tənzimlənmənin təməlini təşkil edən yeni fikir və elmi baxışların araşdırılması böyük əhəmiyyət kəsb edir. Digər tərəfdən makroiqtisadi tənzimlənmənin mikroiqtisadiyyatla qarşılıqlı əlaqə və vəhdətdə fəaliyyəti, tənzimlənmənin tədqiqat üsulları, müasir makroiqtisadi nəzəriyyədə makroiqtisadi tənzimlənmənin mahiyyətinin tədqiqi istiqamətləri, iqtisadi məktəblərin makroiqtisadi proseslərə baxışları, yeni iqtisadi münasibətlər şəraitində milli iqtisadiyyatın inkişafı proseslərinin tənzimlənməsi, cəmiyyətin sosial-iqtisadi həyatında ziddiyyətlərin kəskinləşməsi və böhranları xarakterizə edən sosial-iqtisadi amillərin tədqiq edilməsi qarşıda duran əsas vəzifələrdən biridir. Bu baxımdan cəmiyyətin sosial-iqtisadi həyatında böhran nəticəsində yaranmış ziddiyyətlərin aradan qaldırılması tədbirlərinin hazırlanması, böhranlardan sonra sahələrarası və sahədaxili nisbətlərin yaxşılaşdırılması, bazar tarazlığının pozulması səbəbləri və digər istiqamətlərdə makroiqtisadi tənzimləmələrin həyata keçirilməsi zəruri şərtlərdəndir. "Makroiqtisadi tənzimləmə" fənninin əsas vəzifəsi makroiqtisadi problemlərin öyrənilməsi, onların inkişaf xüsusiyyətləri, tənzimlənməsi yolları və beynəlxalq təcrübələri araşdırmaqla yanaşı, makroiqtisadiyyatın sosial sfera, maliyyə sferası və bazar sferasında qarşılıqlı münasibətlərin təhlil edilməsi, dövlətin qeyd olunan sferalar üzrə mövqeyi, təsir imkanları müəyyənləşdirməklə qarşıya qoyulmuş məqsədə nail olmaq üçün iqtisadi proseslərin makroiqtisadi tənzimlənməsinin nəzəri və praktiki məsələlərini öyrənməkdir. Kursun tədris edilməsində məqsəd milli iqtisadiyyatın makroiqtisadi səviyyədə müxtəlif səpgili aktual nəzəri məsələlərini müasir tələblər baxımından tədqiq etmək və gələcək iqtisadçılarda ölkənin gələcək inkişaf istiqamətlərinin makroiqtisadi tənzimlənməsinin barəsində biliklər kompleksini öyrətməkdən ibarətdir. Əsasən aşağıdakı mövzular öyrənilməlidir:

- Makroiqtisadi tarazlıq, qeyri-sabitlik və işsizliyin tənzimlənməsi;
- Dövlətin fiskal tənzimlənməsi, sosial siyasət və həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi üzrə dövlət proqramlarının işlənilməsi;
- İstehlak və investisiya konsepsiyalarında tənzimləmə amilləri;
- İqtisadi artımın dövlət tənzimlənməsi;
- Milli dövlət maraqları və iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması və s.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (20 %-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

I. VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan билетinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;

- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 15 saat; Seminar: 15 saat; **Cəmi: 30 saat**

№	Tədris olunan mövzularının məzmunu	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1	<p>Mövzu № 1. Makroiqtisadi tarazlıq və onun tənzimlənməsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Makroiqtisadi tarazlığın mahiyyəti, ilkin şərtləri və təmin edilməsi 2. Makroiqtisadi tarazlığın müəyyənləşdirilməsinin baza şərtləri 3. Makroiqtisadi tarazlığın təhlili. 4. Antitsiklik tənzimləmə. Sabitləşdirici proqramlar. <p>Mənbə: [1-4, 6, 8-10]</p>	2	2	
2	<p>Mövzu № 2. Makroiqtisadi qeyri-sabitlik, işsizliyin və inflyasiyanın tənzimlənməsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Məşğulluq nəzəriyyəsi və işsizlik göstəriciləri 2. Əmək bazarının tənzimlənməsi xüsusiyyətləri. 3. Inflyasiyanın iqtisadiyyat üçün təhlükələri və onun ölçülməsi mexanizmi. 4. Antiinflyasiya tənzimlənməsi. 	2	2	

3	<p>Mövzu № 3. Dövlətin fiskal tənzimləməsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dövlət maliyyəsinin nəzəri konsepsiyaları. 2. Fiskal tənzimlənmənin obyektləri. 3. Dövlət xərcləri üzrə tənzimlənmənin yolları. 4. Dövlət borcunun idarə olunması mexanizmi. <p>Mənbə: [1-4, 6, 7, 8-10]</p>	2	2	
4	<p>Mövzu № 4. Sosial siyasət və həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi üzrə dövlət proqramları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosial siyasətin yürüdülməsi üzrə yanaşmalar. 2. Cəmiyyətdə iqtisadi artım və həyat səviyyəsinin qarşılıqlı əlaqəsi. 3. Yoxsulluğun ləğvi üzrə sosial proqramların qəbulu. 4. İqtisadiyyatın yüksəldilməsində sosial təminat. <p>Mənbə: [1-4, 6, 8-10]</p>	2	2	
5	<p>Mövzu № 5. İstehlak və investisiya konsepsiyalarında tənzimləmə amilləri.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İstehlakın neoklassik, keynsçi və monetarist tənzimlənməsi. 2. Həyat tsikli nəzəriyyəsi (Modilyani nəzəriyyəsi). 3. Investisiyanın neoklassik və keynsçi tənzimlənməsi. 4. Əsas kapitalla investisiyalar. <p>Mənbə: [1-4, 6, 8-10]</p>	2	2	
6	<p>Mövzu № 6. Pul bazarında tarazlıq və onun makroiqtisadi tənzimlənməsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pula olan tələbin formalaşması. 2. Nağd pulun idarə olunması modeli. 3. Pul təklifinin formalaşması. 4. Pul bazarında tarazlıq. 5. Mərkəzi Bankın pul-kredit siyasəti. <p>Mənbə: [1-5, 6, 8-10]</p>	2	2	
7	<p>Mövzu № 7. İqtisadi artımın dövlət tənzimlənməsi və iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İqtisadi artımın neoklassik və neokeynsçi tənzimlənməsi. 2. İqtisadi artımın institusional tənzimlənməsi. 3. İqtisadi təhlükəsizliyin məzmunu və milli dövlət maraqları 4. İqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması mexanizmi. <p>Mənbə: [1-4, 6, 7, 8-10]</p>	2	2	

8	Mövzu № 8. İstehsal amillərinin beynəlxalq hərəkəti və onların makroiqtisadi tənzimlənməsi. 1. İstehsal amillərinin hərəkəti. 2. İş qüvvəsinin beynəlxalq miqrasiyası və onun tənzimlənməsi. 3. Texnologiyanın beynəlxalq hərəkəti və onun tənzimlənməsi. 4. Kapitalın beynəlxalq hərəkəti və onun tənzimlənməsi.	1	1	
	Cəmi:	15 saat	15 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Fənnin tədrisinin əsas tələbləri:

- Makroiqtisadi tarazlığın mahiyyəti, ilkin şərtləri və tənzimlənməsi sahəsində sistemləşdirilmiş biliklər əldə etmək;
- Makroiqtisadi qeyri-sabitlik, işsizliyin və inflyasiyanın tənzimlənməsi prosesini tədqiq etmək;
- Dövlət maliyyəsinin nəzəri konsepsiyaları və dövlət borcunun idarə olunması mexanzimi istiqamətində tədqiqat aparmaq;
- Pul bazarında tarazlıq və onun makroiqtisadi tənzimlənməsi ilə əlaqədar məsələləri araşdırmaq;
- İqtisadi artımın dövlət tənzimlənməsi və iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması xüsusiyyətlərini öyrənmək.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

-mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar

-təqdimat və müzakirə

-debat

-müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri "Makroiqtisadi tənzimləmə" fənninin öyrənilməsi "İqtisadiyyatın tənzimlənməsi" ixtisası üzrə mütəxəssis hazırlığı zamanı makroiqtisadi tarazlığın təmin edilməsi, iqtisadiyyatda qeyri-sabitlik və işsizliyin tənzimlənməsi, sosial siyasət və həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi üzrə dövlət proqramlarının hazırlanması, inflyasiyanın tənzimlənməsi və s. bu kimi məsələlərin müəyyənləşdirilməsinə kömək edir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. Makroiqtisadi tarazlığın mahiyyəti, ilkin şərtləri və təmin edilməsi
2. Makroiqtisadi tarazlığın müəyyənləşdirilməsinin baza şərtləri
3. Makroiqtisadi tarazlığın təhlili
4. Antitsiklik tənzimləmə. Sabitləşdirici proqramlar
5. Məşğulluq nəzəriyyəsi və işsizlik göstəriciləri
6. Əmək bazarının tənzimlənməsi xüsusiyyətləri
7. Inflyasiyanın iqtisadiyyat üçün təhlükələri və onun ölçülməsi mexanzimi.
8. Antiinflyasiya tənzimlənməsi
9. Dövlət maliyyəsinin nəzəri konsepsiyaları
10. Fiskal tənzimlənmənin obyektləri

II Kollokvium sualları

1. Dövlət xərcləri üzrə tənzimlənmənin yolları
2. Dövlət borcunun idarə olunması mexanzimi
3. Sosial siyasətin yürüdülməsi üzrə yanaşmalar

4. Cəmiyyətdə iqtisadi artım və həyat səviyyəsinin qarşılıqlı əlaqəsi
5. Yoxsulluğun ləğvi üzrə sosial proqramların qəbulu
6. İqtisadiyyatın yüksəldilməsində sosial təminat
7. İstehlakın neoklassik, keynsçi və monetarist tənzimlənməsi.
8. Həyat tsikli nəzəriyyəsi (Modilyani nəzəriyyəsi)
9. Investisiyanın neoklassik və keynsçi tənzimlənməsi
10. Əsas kapitalla investisiyalar

XV. İmtahan sualları:

1. Makroiqtisadi tarazlığın mahiyyəti, ilkin şərtləri və təmin edilməsi
2. Makroiqtisadi tarazlığın müəyyənləşdirilməsinin baza şərtləri
3. Makroiqtisadi tarazlığın təhlili.
4. Antitsiklik tənzimləmə. Sabitleşdirici proqramlar.
5. Məşğulluq nəzəriyyəsi və işsizlik göstəriciləri
6. Əmək bazarının tənzimlənməsi xüsusiyyətləri.
7. İnflyasiyanın iqtisadiyyat üçün təhlükələri və onun ölçülməsi mexanizmi.
8. Antiinflyasiya tənzimlənməsi.
9. Dövlət maliyyəsinin nəzəri konsepsiyaları.
10. Fiskal tənzimlənmənin obyektləri.
11. Dövlət xərcləri üzrə tənzimlənmənin yolları.
12. Dövlət borcunun idarə olunması mexanizmi.
13. Sosial siyasətin yürüdülməsi üzrə yanaşmalar.
14. Cəmiyyətdə iqtisadi artım və həyat səviyyəsinin qarşılıqlı əlaqəsi.
15. Yoxsulluğun ləğvi üzrə sosial proqramların qəbulu.
16. İqtisadiyyatın yüksəldilməsində sosial təminat.
17. İstehlakın neoklassik, keynsçi və monetarist tənzimlənməsi.
18. Həyat tsikli nəzəriyyəsi (Modilyani nəzəriyyəsi).
19. Investisiyanın neoklassik və keynsçi tənzimlənməsi.
20. Əsas kapitalla investisiyalar.
21. Pula olan tələbin formalaşması.
22. Nağd pulun idarə olunması modeli.
23. Pul təklifinin formalaşması.
24. Pul bazarında tarazlıq.
25. Mərkəzi Bankın pul-kredit siyasəti.
26. İqtisadi artımın neoklassik və neokeynsçi tənzimlənməsi.
27. İqtisadi artımın institusional tənzimlənməsi.
28. İqtisadi təhlükəsizliyin məzmunu və milli dövlət maraqları
29. İqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması mexanizmi.
30. İstehsal amillərinin hərəkəti.
31. İş qüvvəsinin beynəlxalq miqrasiyası və onun tənzimlənməsi.
32. Texnologiyanın beynəlxalq hərəkəti və onun tənzimlənməsi.
33. Kapitalın beynəlxalq hərəkəti və onun tənzimlənməsi.

“Makroiqtisadi tənzimləmə” fənninin sillabusu Magistratura: 7004005 – “İqtisadiyyatın tənzimlənməsi” ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus **“İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə”** kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (13.02.2026-cı il, protokol № 06).

Kafedra müdiri v.i. e.:

dos. G.T. Əliyeva

Fənn müəllimi:

dos. Ş.S. Məmmədova